

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 33/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Teremom, advokátska kancelária BUŽEK & TEREM, advokáti s. r. o., Mariánska 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 CoP 73/2016 z 8. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 85/2017 z 25. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 CoP 73/2016 z 8. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 85/2017 z 25. septembra 2017 (ďalej len „najvyšší súd“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že pred Okresným súdom Prievidza (ďalej len „okresný súd“) prebiehalo od augusta 2013 konanie o návrhu na spätné zvýšenie výživného pre maloleté deti, ktoré iniciovala sťažovateľka, a od septembra 2013 konanie o návrhu na zverenie detí do striedavej starostlivosti, ktoré začalo na základe návrhu otca maloletých detí. Konania boli spojené a viedli sa pod sp. zn. 14 P 53/2013. Okresný súd doplnčiacim rozsudkom z 11. novembra 2014 zamietol návrh sťažovateľky na zvýšenie výživného, ktorý opierala najmä o listinné dôkazy o údajnom vyplatení sumy 50 000 € ako podielu na zisku z obchodnej spoločnosti otcovi maloletých detí, ktorý bol jej jediným spoločníkom.

3. Sťažovateľka podala proti uvedenému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že zrušil predmetný rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozsudkom zo 17. júna 2016 opätovne rozhodol, že návrh na zvýšenie výživného na maloleté deti za obdobie od 1. augusta 2011 až do 3. júna 2015 zamietla.

4. V odvolaní sťažovateľka okresnému súdu ďalej vyčítala, že neprihliadol na predložené listinné dôkazy a „napriek údajom v účtovných evidenciách“ konštatoval, že otec takouto sumou 50 000 € nikdy nedisponoval. Sťažovateľka v sťažnosti však nesúhlasila so skutkovým a právnymi závermi okresného súdu, a preto považovala rozsudok okresného súdu za zjavne neodôvodnený a arbitrárny, nepresvedčivý a nelogický, čo namietala aj v podanom odvolaní.

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 19 CoP 73/2016 z 8. decembra 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu, avšak k všetkým námietkam sťažovateľky v odvolaní (sú uvedené na strane 3 a 4 v sťažnosti) sa podľa nej nevyjadril, len ich zrekapituloval a ani jeden vytýkaný nedostatok neodstránil.

6. Následne podala sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu 11. marca 2017 dovolanie, v ktorom namietala, že okresný súd „*nerespektoval procesné normy najmä § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP*“ a neumožnil sťažovateľke realizovať právo na odvolanie, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces [dovolanie oprela aj o ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, pozn.]. Najvyšší súd však jej dovolanie odmietol ako neprípustné. Sťažovateľka považuje uznesenie najvyššieho súdu za zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím došlo k porušeniu jej základných práv a slobôd uvedených v bode 1.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej vydal vo veci nález, ktorým vysloví, že jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu (pozri bod 1) porušené boli. Žiada tiež, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Napokon sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 1000 € a úhrady trov právneho zastúpenia v sume 374,80 €.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, I. ÚS 84/2015). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00, III. ÚS 109/2017).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní.

13. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa tak môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

15. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie odvolacieho konania, resp. dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu, resp. dovolacieho súdu, t. j. krajského súdu a najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00).

16. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu najmä z dôvodov uvedených v bodoch 2 až 7 a jej podstatou je najmä nespokojnosť sťažovateľky s výrokom konajúcich súdov o zamietnutí jej návrhu na spätné zvýšenie výživného (aj za obdobie, keď ešte sťažovateľ

nemal maloleté deti v striedavej starostlivosti, pozn.). Nosnými sa javia najmä jej dôvody v závere bodu 2 a v bodoch 5 a 6.

17. Ústavný súd k tomu uvádza, že pri svojej rozhodovacej činnosti vychádza predovšetkým z materiálneho chápania (porušenia) základných práv a slobôd a v tomto prípade sťažovateľkou uvádzané nosné dôvody v jej sťažnosti *prima facie* nemajú ústavný význam.

18. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

19. Ústavný súd je toho názoru, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré boli priložené k sťažnosti, nie sú arbitrárne alebo svojvoľné, sú sťažovateľke dobre známe (citovať ich preto znova nie je potrebné, pozn.). Jej námietky nemajú také reálne opodstatnenie, aby sa nimi ústavný súd podrobnejšie zaoberal alebo ich prípadne vyhodnocoval, pretože nie je ani súdom skutkovým. Na druhej strane je síce pravdou, že sťažovateľke všeobecné súdy nedali všetky odpovede na jej námietky vznesené v rozsiahlom odvolaní a aj v dovolaní, ale v okolnostiach prípadu to ešte neznamená, že ich rozhodnutia sú aj arbitrárne a nepreskúmateľné, ako to tvrdí sťažovateľka.

20. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom „všeobecných súdov“ je výlučne založená iba na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, t. j. či

v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom (ne)boli dotknuté predpismi ústavného poriadku chránené práva alebo slobody fyzickej (právnickej) osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámec všeobecného súdu (I. ÚS 76/2015). Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“).

21. Celá sťažnosť sa nesie iba v duchu klasického opravného konania pred všeobecnými súdmi, kde sťažovateľka neponúka takmer žiadnu ústavne významnú argumentáciu (iba nesúhlasí so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu a najvyššieho súdu). Podľa názoru ústavného súdu krajský súd a najvyšší súd však primerane a dostatočne objasnili dôvody, z ktorých ich napadnuté rozhodnutie vychádzali, a ich úvahy, ktorými sa pri vydaní rozhodnutí riadili, nie sú očividne arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čo v plnom rozsahu platí aj vo vzťahu k právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

22. Ústavný súd po preskúmaní veci nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by tieto napadnuté rozhodnutia krajského súdu (opierajúce sa o rozhodnutie okresného súdu) a tiež najvyššieho súdu v konaní o dovolaní v konečnom dôsledku porušovali alebo popierali zmysel a podstatu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, hoci sťažovateľka má na vec iný názor.

23. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie týchto práv, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018